

Konsekvensutredning av H 14

Boverket
Diarienummer 1201-2467/2012
2012-10-23

Boverket oktober 2012

Publikationen kan beställas från:
Boverket, Publikationsservice, Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 50 eller 35 30 56
Fax: 0455-819 27
E-post: publikationsservice@boverket.se
Webbplats: www.boverket.se

Rapporten finns som pdf på Boverkets webbplats.
Rapporten kan också tas fram i alternativt format på begäran.

Boverket 2012

Svar på frågor i konsekvensutredningsförordning

Svar på frågeställningarna enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelskrivning.

Bakgrund

- a) Vid ändring av en motordriven anordning får med nuvarande regler i BFS 2011:12, 2 kap. 2§ (ändrad genom BFS 2012:4) mindre avsteg göras från kraven vid nyinstallation på grund av oskäligen kostnader bara på grund av förutsättningarna hos byggnaden eller fastigheten. Vi föreslår nu att dessa avsteg även får göras om den befintliga motordrivna anordningens förutsättningar orsakar dessa oskäligen kostnader.
- b) Vid ändring eller utbyte av hissens styrsystem, apparatställ eller maskineri ska enligt BFS 2011:12, 2 kap. 2§, 2:a punkten ska de fria räddningsutrymmena för service- och besiktningspersonal i hisschaktet förbättras. Dessa räddningsutrymmen är till för att minska risken att dessa personer blir klämda mellan hissorgon och schakttoppen eller schaktgropen när de befinner sig i schaktet.
- c) Kravet på skydd mot överbelastning finns redan idag när man gör vissa ändringar och vid den tidigare tillämpningen av reglerna har en praxis lagts fast vilka ändringar som föranleder att detta krav ska uppfyllas. Föreslagen ändring är därför bara ett klagörande och förtydligande av nuvarande regler.
- d) Med nuvarande regler i BFS 2011:12, 3 kap. 25–27 §§ för revisionsbesiktning av en motordriven anordning efter en ändring, måste alla ändringarna vara utförda innan besiktningen. Vi föreslår nu att man ska kunna dela upp revisionsbesiktningen i flera delbesiktningar som kan göras vid olika tillfällen. Förutsättningen är att det är samma besiktningsorgan som gör alla delbesiktningarna och att säkerheten inte får äventyras om anordningen tas i drift mellan delbesiktningarna.
- e) Här föreslår vi ett förtydligande i 3 kap. 4§ av att en motordriven anordning får lov att användas även om anordningen har mindre allvarliga brister. Detta får dock bara ske i perioden mellan besiktningsstillfället och fram till att bristen åtgärdas snarast. Om bristen inte åtgärdas snarast får inte anordningen användas. Detta vara egentligen avsikten med nuvarande krav, men nuvarande krav kan tolkas som om anordningen inte får användas alls innan bristen har åtgärdats.

Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

a) Befintliga motordrivna anordningens förutsättningar

Nuvarande regler har inneburit att vissa ändringar av motordrivna anordningar har blivit kostsamma. Detta beroende på att begreppet ”byggnadens förutsättningar” har inneburit att det krävs ingrepp i byggnadens golv, väggar eller tak för att man ska kunna återopa mindre avsteg. Nuvarande regler har inte helt beaktat problemet att det ibland är svårt att installera ny teknik på en befintlig anordning. Linbaneanläggningar (skidlifftar) har inte ens några byggnader att återopa för sina avsteg från kraven, eftersom deras stationsbyggnader utgör en del av själva anläggningen. Genom den nu föreslagna ändringen kommer man att kunna återopa oskäliga kostnaderna, oavsett vad det är som har orsakat att dessa har uppstått. Föreslagen ändring är även i bättre harmoni med ändringskraven i plan- och bygglagen (2010:900), 8 kap. 7–8 §§.

b) Räddningsutrymmen

Vid tillämpning av det nuvarande kravet har det visat sig att på vissa hissar har dessa ibland komplicerade alternativa lösningar bedömts ge lite extra skydd. I stället har man infört nya risker samtidigt som lösningarna har tagit bort vissa risker, men sammantaget har man inte vunnit så mycket säkerhetsmässigt. Med föreslagen ändring vill vi nu uppnå en större acceptans för åtgärden, genom att göra åtgärden bara på de hissar den ger störst verkan.

c) Skydd mot överbelastning

Föreslagen ändring avser att lägga fast den praxis som redan finns idag av tillämpningen av kravet i 2 kap. 1§ om att ”den ändrade eller utbytta delen ska uppfylla” samma krav som gäller vid nyinstallation.

d) Uppdelad revisionsbesiktning

Nuvarande regler att alla utförda ändringarna måste besiktas vid ett och samma tillfälle, har inneburit problem. I en del fall har man inte kunnat få fram alla nya delar i tid för installation vid samma tillfälle. Detta har i sin tur inneburit att anordningar har fått längre stilleståndsperioder och om det gäller exempelvis hissar kan det innebära problem för de som bor eller arbetar i byggnaden.

e) Användning av motordriven anordning

Vi vill förtydliga nuvarande regler och få en bättre förståelse och acceptans för reglerna.

Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

- a) *Befintliga motordrivna anordningens förutsättningar*
Såvitt vi kan se finns det inte några alternativa lösningar till en föreskriftsändring. Det visar om inte annat tillämpningen av nuvarande regler vid ändring av hissar och skidliftar. Allteftersom kraven vid ändring skärps (eftersom kraven vid nyinstallation skärps), så torde den praktiska tillämpningen av nuvarande föreskrifterna även bli besvärligare i framtiden.
- b) *Räddningsutrymmen*
Om man väljer att inte göra något alls, så kvarstår problemen som beskrivits ovan. Olika alternativa lösningar d.v.s. mindre avsteg från huvudregeln att ändringen ska uppfylla nyinstallationskravet (ständigt närvarande räddningsutrymme), utnyttjas redan idag i 100 % av fallen. En föreskriftsändring är det enda möjligheten om man vill åstadkomma en förändring.
- c) *Skydd mot överbelastning*
Det öppna avmonopoliserade besiktningssystem som Sverige har haft sedan år 1994, förutsätter att besiktningssystemen har klara regler att följa. Det är därför viktigt att reglernas tillämpning klargörs genom föreskrifter och allmänna råd där så behövs, än att besiktningssystemens branschorganisation (SWETIC) genom sina vägledningsdokument försöker få en enhetlig tillämpning av reglerna. Därför är alternativet att inte göra någon föreskriftsändring ett dåligt alternativ jämfört med att styra besiktningssystemen genom föreskrifter och allmänna råd.
- d) *Uppdelad revisionsbesiktning*
Behovet av en föreskriftsändring har visat sig vid den praktiska tillämpningen av nuvarande regler. Möjligheten att dela upp en revisionsbesiktning i flera delbesiktningar måste ha sitt stöd i föreskrifter och det finns inga alternativ till en föreskriftsändring.
- e) *Användning av motordriven anordning*
Det finns inga alternativ till ett förtydligande av reglerna.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

- a) *Befintliga motordrivna anordningens förutsättningar*
Tillverkare, installatörer, byggherrar, hisskonsulter, hissägare och besiktningssystem.
- b) *Räddningsutrymmen*
Tillverkare, installatörer, byggherrar, hisskonsulter, hissägare och besiktningssystem.

- c) *Skydd mot överbelastning*
Tillverkare, installatörer, byggherrar, hisskonsulter, hissägare och besiktningsorgan.
- d) *Uppdelad revisionsbesiktning*
Tillverkare, installatörer, byggherrar, konsulter, ägare av den motordrivna anordningen, tillsynsmyndigheter (byggnadsnämnder) och besiktningsorgan.
- e) *Användning av motordriven anordning*
Ägare av den motordrivna anordningen, tillsynsmyndigheter (byggnadsnämnder) och besiktningsorgan.

Uppgifter om kostnadsrämsiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

- a) *Befintliga motordrivna anordningens förutsättningar*
Den föreslagna ändringen har till syfte att undanröja nuvarande reglers hårda tillämpning, nämligen att det krävs ett ingrepp i byggnadens golv, tak eller väggar innan man över huvud taget kan åberopa oskäligen kostnader. Detta innebär kostnadsrämsiga fördelar för byggherren och hissens ägare och inga nackdelar. I vissa fall torde det bli som tidigare, eftersom ändringens art var av sådan karaktär att man redan med nuvarande ändringsregler kunde åberopa skälen för mindre avsteg.
- b) *Räddningsutrymmen*
Ändringen innebär besparingar för fastighetsägarna. De enda negativa konsekvenserna kan vara en något sänkt säkerhet för service- och besiktningspersonal. Denna torde dock i viss mån kompenseras av att en del alternativa lösningar har visat sig införa nya risker.
- c) *Skydd mot överbelastning*
Konsekvenserna av föreskriftsändringen borde bli oförändrade, eftersom redan tidigare har den praktiska tillämpningen av nuvarande regler varit densamma, som den vi nu genom förslagen ändring klargör och förtydligar.
- d) *Uppdelad revisionsbesiktning*
I stort bara fördelar för alla berörda. De motordrivna anordningarna, t.ex. hissar får kortare stilleståndstider vilket underlättar tillgängligheten till lägenheterna i byggnaden. Ombyggnadsföretagen har lättare att bygga om då de inte behöver vänta på någon del som ännu inte har anlät. De kan i stället bygga om det som går att bygga om och ta resten när den felande delen har anlät. Den enda nackdelen är att ägaren av den

motordrivna anordningen får betala extra för två eller flera revisionsbesiktningar. Detta torde dock gott och väl kompenseras av de kortare stilleståndstiderna.

- e) *Användning av motordriven anordning*
Inga ökade kostnader, eftersom det rör sig om en lättad jämfört med nuvarande regler.

Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

- a) *Befintliga motordrivna anordningens förutsättningar*
Föreskriftsändringen avser regler kring ändringar av befintliga motordrivna anordningar och detta ligger utanför EU-lagstiftningen. Dock kan givetvis vissa produkter såsom säkerhetskomponenter teoretiskt påverkas, men möjligheten i svensk lagstiftning att göra mindre avsteg från nyinstallationskraven vid ändring av en motordriven anordning har funnits sedan år 1994. Den föreslagna regeländringen innebär bara att andelen ändrade motordrivna anordningar som kan utnyttja denna möjlighet kanske ökar.
- b) *Räddningsutrymmen*
Föreskriftsändringen avser regler kring ändring av befintliga hissar och detta ligger utanför EU-lagstiftningen. Dock kan givetvis vissa produkter såsom säkerhetskomponenter påverkas. Dock torde denna påverkan vara liten, eftersom huvudregeln är att samma krav som för nya hissar ska gälla för den ändrade eller utbytta delen.
- c) *Skydd mot överbelastning*
Föreskriftsändringen avser regler kring ändring av befintliga hissar och detta ligger utanför EU-lagstiftningen. Dock kan givetvis vissa produkter såsom säkerhetskomponenter påverkas. Dock torde denna påverkan vara liten, eftersom huvudregeln är att samma krav som för nya hissar ska gälla för den ändrade eller utbytta delen.
- d) *Uppdelad revisionsbesiktning och*
Föreskriftsändringen avser nationella besiktningsorgans kontroller och dessa omfattas av EU-lagstiftning genom dess tjänstedirektiv. Dock har vi redan tidigare sett till att utländska besiktningsföretag som är ackrediterade, ska kunna verka i Sverige (se motsvarande gällande föreskrift i BFS 2011:12, 3 kap. 2§). Den föreslagna ändringen förändrar inte situationen eller försvårar för eventuella utländska besiktningsorgan att verka i Sverige.

e) *Användning av motordriven anordning*

Föreslagen ändring berör främst ägarna av motordrivna anordningar och deras användning av en motordriven anordning. Sådana regler omfattas inte av EU-lagstiftningen.

I viss mån berör föreslagen ändring våra nationella besiktningsorgan, eftersom de i sina besiktningsprotokoll brukar ha information om användningen av en motordriven anordning efter besiktningen. I detta avseende gäller vad som precis ovan sagts under punkten d).

Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Eftersom alla de föreslagna ändringarna (a - d) utgör lättnader eller ingen förändring alls, behövs inga övergångstider.

Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

- a) *Befintliga motordrivna anordningens förutsättningar,*
- b) *Räddningsutrymmen,*
- c) *Skydd mot överbelastning och*
- d) *Uppdelad revisionsbesiktning*

För alla dessa fyra ändringar berörs tillverkare av komponenter och delar till befintliga motordrivna anordningar, företag som bygger om motordrivna anordningar, besiktningsföretag och fastighetsägare. Dessa sträcker sig från små företag över till stora företag.

e) *Användning av motordriven anordning*

De som närmast berörs är ägare av motordrivna anordningar, företag som bygger om motordrivna anordningar och besiktningsföretag. Dessa sträcker sig från små företag över till stora företag.

Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

- a) *Befintliga motordrivna anordningens förutsättningar*
Innebär ingen ökning av tidsåtgången eller de administrativa kostnaderna för någon part.
- b) *Räddningsutrymmen*
Innebär ingen ökning av tidsåtgången eller de administrativa kostnaderna för någon part.

- c) *Skydd mot överbelastning*
Innebär ingen ökning av tidsåtgången eller de administrativa kostnaderna för någon part.
- d) *Uppdelad revisionsbesiktning*
Den enda gruppen företag som får ökad tidsåtgång är besiktningsföretagen, som får ökad res- och ställtid. Dock har de möjlighet att debitera kunden för den ökade kostnad som den ökade tiden innebär, så någon ekonomisk nackdel bör det inte bli för dem.
- e) *Användning av motordriven anordning*
Innebär ingen ökning av tidsåtgången eller de administrativa kostnaderna för någon part.

Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

- a) *Befintliga motordrivna anordningens förutsättningar*
Troligen kommer en större andel motordrivna anordningar att byggas om med alternativa lösningar, i stället för den lösning som används på nya motordrivna anordningar. Detta kan innebära att en del företag har en fördelning av delar i sina lager, som inte fullständigt matchar efterfrågan. Detta torde dock vara ett övergående problem.
- b) *Räddningsutrymmen*
Medför inga större förändringar annat än att tillverkare och de som utför ombyggnaderna får en minskad försäljning.
- c) *Skydd mot överbelastning*
Medför inga andra kostnader eller förändringar för någon part.
- d) *Uppdelad revisionsbesiktning*
En bevakningsfunktion av att de ytterligare besiktningarna görs inom sex månader behövs. Denna funktion behövs både hos ägaren av den motordrivna anordningen och hos besiktningsorganet.
- e) *Användning av motordriven anordning*
Medför inga andra kostnader eller förändringar för någon part.

Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

- a) *Befintliga motordrivna anordningens förutsättningar*
För de tillverkande företagen kan det ha en viss inverkan, genom att de alternativa lösningarna kommer att användas i större

omfattning. För företagen som gör själva ombyggnaden torde det inte ha någon större inverkan, för dessa företag har ju redan idag kontakt med flera olika tillverkande företag, som kan leverera de olika lösningarna.

- b) *Räddningsutrymmen*
Medför inga förändringar.
- c) *Skydd mot överbelastning*
Medför inga förändringar av konkurrensförhållanden.
- d) *Uppdelad revisionsbesiktning*
De företag som närmast berörs av ändringen är besiktningsföretagen och fastighetsägarna. Eftersom den föreslagna ändringen och lättningen gäller lika för alla, så innebär ändringen ingen ändring i konkurrensförhållandena.
- e) *Användning av motordriven anordning*
Medför inga förändringar av konkurrensförhållanden.

Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

- a) *Befintliga motordrivna anordningens förutsättningar*
En klarare och enklare tillämpning och tolkning av reglerna underlättar för alla parter.
- b) *Räddningsutrymmen*
Den ändring innebär en minskning av antalet hissar vars räddningsutrymmen byggs om.
- c) *Skydd mot överbelastning*
Inga påverkan i andra avseenden.
- d) *Uppdelad revisionsbesiktning*
Ingen påverkan i andra avseenden.
- e) *Uppdelad revisionsbesiktning*
Ingen påverkan i andra avseenden.

Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Vi kan inte finna att de föreslagna ändringarna kan komma att särskilt påverka de små företagen. Fyra av ändringarna (a, b, d och e) innebär lättnader i förhållande till nuvarande regler och en ändring (c) avser ett klargörande av nuvarande tillämpning av reglerna. De föreslagna lättnaderna av nuvarande reglerna innebär inte att nya produkter kommer att behöva utvecklas, utan dessa produkter finns redan tillgängliga på marknaden idag.